



Una nissaga de mestres.

Teresa Juvé té 94 anys, una vida de pel·lícula i una gran lucidesa. Instal·lada a Esclanyà (Baix Empordà), ara acaba de publicar el llibre autobiogràfic *Tu ets jo. Flaixos per al meu blog* (Metemora). Fa poc també ha publicat la novel·la *La trampa*, amb què prossegueix la seva sèrie d'obres detectivesques. Nascuda a Madrid, el seu pare era mestre. Ella i el seu marit, Josep Pallach, es van dedicar, tant a França (a l'exili, durant bona part del franquisme) com aquí, a la pedagogia. La seva filla i els besnèts han continuat la tradició familiar docent. Algun dels besnèts ja apunta maneres per dedicar-s'hi. A la solapa Teresa Juvé llueix, orgullosa, la Creu de Sant Jordi. ■ SAY-RA PINGO



Vaig néixer a Madrid, però quan vaig passar a escriure en català vaig voler homenatjar el meu pare i el meu marit

Les idees socialistes i catalanistes estan a dia d'avui representades dins del PSC?

No. Perquè el meu home deia que un partit socialista a Catalunya havia de ser català. I el PSC depenia del PSOE fins fa poc. Fa poc han començat a desfer-se'n una mica.

Fa poc...

Molt poc [i riu]. El PSC d'en Pallach serien molt amics amb el PSOE, però separats. És el que ell deia.

Com es miraria la situació d'ara en Pallach? Seria federalista o independentista?

Seria federalista. Sempre n'ha estat, ja d'abans. I us diré per què. Nosaltres vam viure la Guerra Civil. I la vius com si fos una guerra en contra teu. I tu ets sol. Quan vam passar a França ens va adonar que hi havia molts dels d'Espanya que havien patit com nosaltres la guerra. Aleshores es va establir aquesta solidaritat amb ells. Ell no es podria dessolidaritzar d'aquests altres països d'Espanya. Per això ell seria federalista.

Ell era federalista quan ningú n'era...

Ningú era federalista, ningú havia pensat el federalisme. L'important és que tu vius la teva vida del lloc on ets, la teva vida de català, de castellà o de gallec, però sense dessolidaritzar-te dels altres.

Vostè també n'és?

Sí. A més, hem de reconèixer que els països federals són els que millor marxen. Suïssa té quatre llengües diferents i camina que Déu n'hi do. I Alemanya, que semblava que havia de ser destruïda perquè havia perdut la guerra, i resulta que no. I és perquè és federal.

També explica que a en Pallach li deien que no era marxista...

Sí, deien que en Pallach no era marxista. Ara veiem on ha arribat el socialisme marxista. El



Els països federals són els que millor marxen. És important no dessolidaritzar-se amb els altres

meu home deia senzillament: "Jo no sóc marxista perquè he llegit tot Marx i sé que Marx no era marxista." Marx era una altra cosa que els marxistes. I mira el marxisme de la Xina, quan ara la Xina és el país gairebé més capitalista del món. Si li expliquen al *Grand Timonier* [Mao Zedong] es mata.

Creu que el PSC d'ara ha deixat de ser el PSC que era?

Potser ha deixat una mica de ser el PSC que era, però no del tot. Jo crec que han de venir joves ben decidits a canviar-lo. Els antics no crec que canviïn gaire. Canvien una mica però es fan vells.

Si en Pallach hagués viscut, què creu que hauria fet aquells anys següents? Què somiava fer?

Doncs això, arribar a un país federal amb Espanya. Els que havíem patit la guerra no ens podíem dessolidaritzar amb els que havien patit la guerra com nosaltres. No és possible. I ara, una altra cosa és que no és pas veritat que no es pugui tocar la Constitució. Que li ho diguin a Franco. Què va fer ell, amb la Constitució?

A dia d'avui el llegat d'en Pallach és conegut? És viu?

Jo he proposat que es torni a publicar *La democràcia, per fer què?* Perquè crec que seria una bona cosa que la gent jove llegís el que es pot fer amb una democràcia.

Les opcions polítiques noves que estan sortint, amb gent jove, com ara la CUP o Podem? No em són antipàtics.

Li molesta que determinats dirigents del PSC anomenin en Pallach potser sense creure-se'l prou?

Ja sé què vol dir. L'anomenen però sense entrar-hi. I en Pallach queda com una nebulosa, quan en Pallach era un home que tenia idees. Deu ser com es parla de Jesucrist [i riu].

alguna vegada a Alemanya. Eren unes relacions entre partits socialistes dels diferents països.

En el llibre també revela un intent d'assassinar en Pallach. És una història increïble.

Però és veritat. Aquest home el van enviar els d'aquí per matar en Pallach. Va venir un home a casa i com que ell no hi era li va començar a agafar una mica de vergonya i em va dir: "Miri, la veritat és que jo vinc per matar el seu marit. Sí, miri, porto una pistola i tinc ordre de matar-lo." "I vostè està disposat a matar-lo? Miri, doni'm la seva pistola i després en parlarem." I me la va donar. I jo li vaig dir: "Entri a

aquesta habitació, seguí." Quan va arribar el meu marit jo li vaig explicar que havia vingut per matar-lo. Ell va entrar a la sala, va estar parlant amb ell i després se'l va endur. I el va deixar anar, però amb la seguretat que no tornaria a Espanya perquè no havia fet el seu deure. Després aquell home va desaparèixer.

Aquests anys vostè és conscient que en Pallach té aquest paper referencial?

Mare de Déu... Jo era la que guardava tots els seus secrets. Jo tenia el passaport per venir a Espanya i m'encarregava de portar papers, escrits... Era la manera d'entrar en contacte

amb els d'aquí, que no solament eren els catalans. Per exemple, hi havia el nebot d'en García Lorca, en Montesinos, que formava part dels nostres contactes.

El sentit pedagògic va impregnar sempre el sentit polític d'en Pallach, oi?

Sí. El meu home sempre deia que la política era pedagogia. Era una frase seva.

Ara considera que aquest sentit pedagògic s'ha perdut una mica?

Ha existit mai? Si ell hagués viscut, sí. Però no sé si els altres s'han impregnat del que volia dir.